

Še silneje je stisnila kača grlo Arabca. V končnej slabosti zamahal je z rokami in zahrôpel s predsmrtnim glasom. — Mimo je bežal šakal. Arabec je zbral vse svoje sile, kar mu jih je ostalo in ga poklical. Kača je odnehala za jedno kolesce in človek je dejal: „Postoj šakal! rad bi se pogovoril s teboj.“

„Bodi si, govóri, vender ne jezdi bliže!“ odgovoril je previdni šakal.

„Nu, govóri vender, ako ne, otidem!“

Arabec mu je razložil vse.

„Ti si torej rešil to kačo iz ognja?“ vprašal je šakal... „Težko je temu verjeti. Kako je pa vender to bilo?“ —

Jezdec je hotel pojasniti podrobnosti.

„Nè, nè,“ segel mu je v besedo šakal — „pokažita mi, kakó se je vse to dogodilo, potem laže umejem.“

Človek je v tem privezal torbo koncem kopja, spustil jo na pesek. Kača se je odvila in zlezla po drogu nizdolu.

„Nù, kaj praviš zdaj?“ vprašal je Arabec.

„Nôree!“ zakričal je šakal, „tvoj sovrag je pri tvojih nogah, a ti še vprašaš: kaj zdaj? Zlézi vender z velbljoda in stéri kačino glavo! Zdrav!“

Iz ruskega preložil Ksaverij.

— x —

Napoleon na Ruskem.

Napoleon dospevši do vrhunca svoje oblasti, napovedal je 1812. leta Rusiji vojsko. Bilo je v 14. dan meseca septembra, da je stal s svojo veliko vojsko pred glavnim mestom Moskvo. Ko so šli vojaki v mesto, bila je Moskva prazna in zapuščena. Po ulicah je bilo vse tiho in mirno, vrata in okna po hišah so bila zaprta. Malo ne vsi prebivalci Moskve so zapustili mesto, le ljudje najnižje vrste in izpuščeni hudodelniki so se klatili po ulicah velikega mesta. Še tisti dan zvečera se je prikazal ogenj po nekaterih bolj oddaljenih moskovskih predmestjih. Rusi so namreč mesto sami zažgali. Francoški vojaki se za ogenj niso dosti brigali, marveč iskali so si prenočišča in živeža. Druzega dne t. j. 15. septembra podal se je Napoleon v stari carski grad Kremlj. Ogenj se je vedno bolj in bolj širil po mestu. Še le zdaj so začeli Francozi misliti na to, kakó bi ogenj zadušili. V vsem mestu ni bilo nobene gasilnice. V 16. dan septembra je nastal silen vihar, ki je raztrosil ogenj po vsem mestu. Požar se je bližal tudi Kremlju in Napoleon je moral ves prestrašen zapustiti carsko palačo in bežati skozi goreče mesto v drugo bolj oddaljeno carsko stanovanje.

Še le v dan 20. septembra je prenehalo goret, ko je užé večina mesta do tal pogorela. Francozi so se morali na pogorišči utaboriti.

K tej nesreči za francosko vojsko se je pridružila še druga nesreča. Nastala je namreč prezgodna in huda zima. Sneg je pobelil neizmerne ruske planjave; bril je oster sever in vedno hujši mraz je prihajal. V opustošeni deželi je začelo Francozom živeža primanjkovati in trpeli so hudo lakoto. Vrhu tega so jih ruske zime vajeni kozaki neprenehoma nadlegovali. Tisoč in tisoč francoskih vojakov je zmrznilo ali pa vsled nepremagljivih težav obležalo. Konji so erkali, vozovi in kanoni so ostajali na ruskej zemlji.

A največja nesreča je zadela prevzetne Francoze pri reki Berezini. Napoleon je ukazal preko te reke, ko je voda najbolj narasla, dva mostova napraviti. Po póludne 26. septembra so začeli francoski vojaki čez mostova prehajati. Zvečer in po noči utrgal se je velik del mosta, ki je bil napravljen za prevažanje blagá, ter je vse, kar je bilo na njem, utonilo v valovih.

V jutro 28. dne septembra so napadli Rusi francoske vojake, ko so ravno preko Berezine prehajali. Rusov je bilo kot listja in trave. Nepopisljiv strah je prevzel Francoze. Vsak je hotel biti prvi na ónej strani reke. Nastala je velikanska gnječa. Poveljniki in prostaki, konjiki in pešci, vozovi in topovi — vse je tiščalo na most. Vse se je borilo za svoje življenje. Mnogo vojakov je bilo poteptanih, še več jih je utonilo v ledenej vodi, a od zadej so švigale smrtonosne ruske krogle.

Kar jih je srečno peté odneslo preko pogubne Berezine, pomikali so se meseca decembra počasi iz Rusije. Napoleon jo je prav na tihem pobrisal v Pariz, prepustivši ostanke svoje nesrečne vojske nemilej osodi. Od dne do dne je mraz huje pritiskal; vsa cesta, po katerej so bežali Francozi, bila je pokrita z mrliči in konjsko mrhovino. Vojaki so bili raztrgani, suhi in bleđi kakor smrt; nobeden ni imel več niti sablje, niti puške. Takó je v malo tednih razdrobila huda zima, grozovita lakota in vojno orožje razkačenih Rusov neštevilno francosko vojsko.

Ali ta nesreča prevzetnega Napoleona ni spravila v strah; kmalu je začel nabirati zopet novih vojnih moči. Zdaj stopijo proti njemu v zvezo avstrijski césar Franc II., ruski car in pruski kralj ter ga v odločilnej tri-dnevnej bitki pri Lipskem (16., 17. in 18. oktobra 1813. leta) popolnem premagajo in poženo nazaj na Francosko.

Avstrija stopivši iz tega boja, dobila je zopet vse dežele nazaj, katere jej je bil Napoleon poprej vzel.

—*—

Savica in Triglav.

Savica, reka mlada,
Mej skálami bobní,
In staremu Triglávu
Besede govori:

„Oj Triglav, sivi Triglav,
Obrni si teló,
Da se mi ónstran tebe
Oči enkrat pasó!“

„Da zrem sosedo tvoje,
Tolminskih gôr kopé,
Da s sestro svojo, Sočo,
V dol romam in v morjé!“

Smehlja je dé jej Triglav,
Slovenski velikán:

„Saj svet ni ónstran mene
Nič manj, ko tù krasán.

„Ko tù in tam so gôre,
Doline tù in tam;
In solnce z neba sije
Žarkó jim tam, ko nam.“

„Če bi i lepše bilo,
Ne žéli tjà si hči:
Kar komur se prisódi,
To voljno naj trpí!“

V. W.

—*—